

РЕШЕНИЕ

№ 3903

гр. София, 14.06.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 8 състав, в
публично заседание на 18.05.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Деница Митрова

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **3110** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от АПК вр. чл. 285 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по повод постъпила искова молба с вх. № 8693 от 21.03.2019 г. по описа на Административен съд – София град и рег. № 1583 от 20.03.2019 г. по описа на З. С., Министерство на правосъдието, подадена от Х. Л. В., ЕГН [ЕГН], лишен от свобода, настанен в 11 група, З. С., с която се претендират неимуществени вреди в размер на 50 000,00 лв., които са причинени на ищеца за времето от 13.06.2018 г. до датата на завеждане на исковата молба, 20.03.2019 г., произтичащи от бездействието на длъжностни лица при З. – С., свързани с наличието на паразити – хлебарки и дървеници, чиито ухапвания водят до алергични реакции; постоянен конюнктивит поради недостатъчна светлина в килията, тъй като прозорецът ѝ е затворен с ламарина; от грубо и унижаващо претърсване от надзирател са му причинени болки в гениталиите, което е наложило получаване на медицинска помощ в болницата на затвора; лоши условия в килията – недостатъчна светлина, циментови стени без никаква мазилка, лошо състояние на санитарния възел. Претендираното обезщетение и описаните недобри условия са посочени като такива в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС.

В хода на съдебното производство ищецът редовно призован се явява, представлява се от служебно назначения му процесуален представител – адв. И. Т., които поддържат исковата претенция и предлага да се уважи като основателна и доказана.

Ответната страна – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, редовно призован, редовно призован се представлява от юрк. Д., която оспорва исковата претенция като

неоснователна и недоказана. Претендира юрисконсултско възнаграждение и депозира писмено становище по съществото на спора.

Контролиращата страна – Софийска градска прокуратура, представлявана от прокурор К., изразява становище за основателност и доказаност на исковата претенция, като счита, че претендираното обезщетение е прекомерно увеличено.

Административен съд София град, I отделение, VIII състав, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установено следното от фактическа страна:

От данните по делото се установява, че Х. Л. В. е постъпил в З. С. на 22.11.2018 г. Първоначално е настанен в приемно отделение – 8 ма група, а в следствие е преместен на територията на 11 – та група, където е пребивавал от 29.11.2018 г. до 05.06.2020 г., когато е преразпределен на територията на 7 – ма група. За периода, в който ищецът е на територията на 11 – та група, е настанен в 14 – та килия. Територията на 11 – та група се състои от 15 спални помещения с обща площ от 440 кв.м., включващи собствени санитарни възли от по 2 кв.м. групата разполага в края на коридора с баня за общо ползване с три душа и баня с един душ, както и 1 общ санитарен възел. Всяко спално помещение е с различен капацитет и квадратура, като всички са съобразени с изискването за минимум 4 кв. м. площ на един лишен от свобода. Спално помещение № 14 е с площ от 23,85 кв.м., като помещението е за 6 човека, но са настанени 5 човека.

Спалните помещения са оборудвани с необходимите за пребиваване легла, маса, столове, шкафове и мивка. Притокът на естествена светлина и проветряване не е ограничен, тъй като спалните помещения разполагат с два самостоятелни прозореца. Отоплението е от Т. и парова централа; помещенията са електроснабдени. През зимните месеци се поддържа температура от минимум 18 градуса. В санитарните възли е подсигурана постоянно течаща студена и топла вода. Спалните помещения са в приемлив вид и отговарят на санитарно – хигиенните условия, тъй като сградата на затвора е с над 100 години експлоатационен срок. Към датата на писмото, 19.02.2020 г., се посочва, че се извършва цялостен ремонт на групата, като са ремонтирани основно около 70% от спалните помещения.

Тези данни се установяват от представено от ответника писмен документ, приет като доказателство по делото, изготвен от ИСДВР П. Ч. от 19.02.2020 г., служител на З. [населено място] (л. 162, 163). В това писмо допълнително е записано, че администрацията на З. [населено място] е осигурила за лишените от свобода съответните препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията. Всеки месец на групите се дават сапуни, прах, белина и други препарати за почистване. Има възможност за закупуване на допълнителни почистващи препарати от магазина на затвора. Спалните помещения се почистват и хигиенизират от самите лишени от свобода, които са настанени в тях, т.е. те отговарят за поддържане на хигиената. Общите части като коридора на групата се почистват от лишените от свобода, които са назначени със заповед за работа. Във връзка с подобряването на хигиената веднъж в месеца се изтупват одеялата и олекотените завивки, а минимум еднократно и ежедневно се хигиенизират спалните помещения с наличните препарати. Веднъж в седмицата, по график, се извършва изпиране на дрехите и спалното бельо на лишените от свобода. Изпирането на одеялата и олекотените завивки се извършва два пъти в годината. Съгласно договор с фирма [фирма], сключен от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, редовно се извършва дезинфекция и дератизация на

всички групи, канцеларии, складови и сервизни помещения, СБАЛЛС и кухненския блок.

В писмото е направено уточнение, че при извършване на дезинсекция и дератизация не всички лишени от свобода допускат в спалните си помещения служителите, които извършват третирането.

Във връзка с твърденията за извършване на дезинсекция и дератизация по делото са представени 15 броя протоколи, издадени от [фирма] за извършена дератизация, дезинфекция и дезинсекция (ДДД), както следва по дати: 23.01.2018 г., 23.03.2018 г., 28.05.2018 г., 26.07.2018 г., 28.11.2018 г., 30.01.2019 г., 28.03.2019 г., 29.05.2019 г., 30.07.2019 г., 19.08.2019 г., 26.08.2019 г., 02.09.2019 г., 09.09.2019 г., 05.11.2019 г. и 29.01.2020 г. По отношение на исковия период са относими Протоколите от 23.03.2018 г., 28.05.2018 г., 26.07.2018 г., 28.11.2018 г., 30.01.2019 г. и 28.03.2019 г. от тяхното съдържание се установява, че на 23.03.2018 г., 28.05.2018 г. и 26.07.2018 г. е извършена химична дезинсекция за хлебарки и дървеници, а в останалите 3 броя протокола е посочено, че освен вече описаната дезинсекция, е осъществен мониторинг основно за насекоми и в отделни случаи за гризачи и акари (на 28.11.2018 г. и на 30.01.2019 г.), направена е дератизация за сив и черен плъх, домашна мишка и обикновена полевка, като са използвани механични капани и „лепливи“.

Към доказателствата по делото е прието Техническо предложение за изпълнение на поръчка с предмет „Извършване на дезинсекция и дератизация на сградите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и териториалните ѝ служби“ на фирми [фирма] и [фирма].

ИФ началникът на З. С. с нарочно писмо рег. № 7483 от 26.11.2020 г. (л. 241- 2420, адресирано до ГДИН, Сектор ПНО посочва, че в сградите на главната дирекция и териториалните ѝ служби се извършват услуги по дезинфекция 6 (шест) пъти годишно, т.е. на всеки два месеца и дератизация 2 (два) пъти годишно по силата на договор, сключен на 13.11.2018 г. Допълнително се посочва, че в архивите на З. С. не се открили графици, а се съхраняват само протоколите от деня на ДДД обработка. Подчертава се, че съгласно сключеният договор с [фирма], дружеството има задължение да обработи всички помещения в териториалното поделение.

В Медицинска справка от 24.02.2020г. на директора на медицинския център при З. С. се сочи, че В. получава седмично редовно медикаментите Хлофазолин, Лепонекс, Фамотидин, Алергозан при нужда и симптоматика. В медицинския журнал на центъра е отразено, че е имал контактен дерматит, за което е получавал Алергозан и Р.. Не му е поставян Урбазон в медицинския център. Споделял е за намалено зрение, но за постоянен конюнктивит не е имал многократни посещения в лекарския кабинет. Не са регистрирани болки в гениталиите. В. страда от артериална хипертония II-ра степен. Има хроничен бронхит.

Съгласно приетите два броя Епикризи (л.89-90), издадени от Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС), Вътрешно отделение, Х. В. е бил постъпил за периода от 18.07.2018 г. до 09.08.2018 г. и от 10.09.2018 г. до 03.10.2018 г. В хода на първото хоспитализиране на ищеца се установява, че му е правена консултация с очен лекар и установена Кониункивитис алергика, както и че му е уточнена терапия. И в двете епикризи се съдържа диагноза: артериална хипертония II – III степен, захарен диабет II тип и Алергичен конюнктивит.

Според резултати от лабораторно изследване от 19.06.2018г. в МЛ Цибалаб В. е с положителен резултат за сифилис. В Медицинско становище от 19.10.2018г. е

посочено, че ищецът е прегледан на 17.10.2018 г. по повод оплаквания от поява на екзема. Предписано му е допълнително къпане, съобразно здравословното му състояние.

В СМЕ във връзка с НЧ дело № 3887/ 2018г. на СГС, НО, 26 - ти състав се сочи, че здравословното състояние на ищеца е неинсулинозависим захарен диабет, диабетна полиневропатия, хронична обструктивна белодробна болест, артериална хипертония, перипелвикална киста в ляво, паренхимна киста в десния бъбрек. Според заключение на СМЕ от 27.09.2018г. заболяванията, от които страда В., не препятстват престоя му в следствения арест.

С Експертно решение № 2628 от 167 зас. на 6.11.2018г. на ТЕЛК при IV-та МБАЛ С. ЕАД на ищеца е определена оценка на работоспособността 30 % ТНР при водеща диагноза неинсулинозависим захарен диабет.

В периода 10.09.2018г. – 3.10.2018г. ищецът е лекуван във вътрешното отделение на СБАЛЛС с диагноза артериална хипертония II-III степен, захарен диабет II тип, ДПНП. Алергичен конюнктивит. В частта „обсъждане“ на епикризата е посочено, че болният се дехоспитализира в добро общо състояние с препоръка да остане на поддържащо лечение при ограничаване на рисковите фактори. За диспансерно наблюдение от лекар по местопребиваване.

От вписванията в амбулаторния журнал е видно, че на 15.06.2018 г. В. е постил лекар във връзка с установения му сифилис и съмнение за Н.; на 07.07.2018 г. – изписани медикаменти; датата не се чете – болки в главата и бъбреците, болки в кръста – изписани медикаменти; на 18.08.2018 г. ново посещение с УП – невр./очен и назначено лечение; 20.08.2018 г. – конюнктивит и назначено медикаментозно лечение; 04.09.2018 г. – конюнктивит; 09.10.2018 г. с отбелязване за синина; 05.11.2018 г. – болки в бъбреците; 09.11.2018 г – медикаментозно лечение; 30.11.2018 г.; 03.12.2018 г. – изписани медикаменти; 05.12.2018 г. – преглед и изписани медикаменти; 08.12.2018 г. – преглед с поставена диагноза и предписано лечение; 10.12.2018 г. преглед с поставена диагноза и изписан парацетамол и бромексин; 24.12.2018 г. преглед и дадени медикаменти; 27. 01.2019 г. – направен преглед и Е.; 06.02.2019 г. – посещава лекар във връзка с изгаряне; 07.02.2019г. В. е посетил амбулаторията за превръзка, на следващия ден, на 12.02.2019г., на 14.02.2019г. с диагноза изгаряне на лява предмишница, като на 14.02.2019г. е констатирана и остра вирусна инфекция, изписан е Б.; на 15.02.2019г. на В. е направена превръзка; Посещение е регистрирано и на 20.02.2019г., 21.02.2019г. по повод изгарянето на лява предмишница, на 21.02.2019г. му е измерена телесна температура 38,3 градуса, направена му е превръзка, изписан му е Оспамокс, Парацетамол и витамин Б комплекс.

С дата 13.02.2019г. е вписването на амбулаторния журнал за измерени стойности на артериалното налягане на В. и за алергичен дерматит; на 21.02.2019г. е констатирана телесна температура 38,2 градуса и са предписани медикаменти, сред които витамин Ц, аналгин, парацетамол. На 19.03.2019г. му е измерено артериалното налягане и са му предписани темпалгин и бусколизин.

В останалата част извадката от амбулаторния журнал е неотнормирана към спора предвид иския период.

В изпълнение на последната постановена спрямо него присъда се намира в З. С. от 22.11.2018г. Преди това, на 6.11.2018г. е представен на ТЕЛК, където му е определена 30 % трайно намалена работоспособност. На 20.12.2018г. е консултиран от УНГ специалист, констатирал девиация на носната преграда.

От 25.02.2019г. до 28.02.2019г. е лекуван в Урологичната клиника на МИ – МВР по повод БКБ. Конкремент в левия бъбрек. Киста в левия бъбрек. Препоръчано е консервативно лечение и наблюдение.

Според справка „вътрешни промени“ – движение на лишените от свобода извън З. С. на 25.02.2019г. ищецът е транспортиран до МВР Болница, обратно към затвора на 28.02.2019г.

Освен събраните по делото писмени доказателства, ангажирани от страните, бяха събрани и гласни такива чрез разпит на допуснатите свидетели Е. И. Г., Н. Й. Б., П. Г. Н. и К. Д. Ш..

Е. И. Г., лишен от свобода, разпитан в съдебно заседание на 08.02.2021г., споделя, че познава ищеца от 29.09.2019г., от когато, в продължение на 10 месеца, е настанен съвместно с него в едно спално помещение, в което условията са „неописуеми“. В помещението има хлебарки, дървеници и плъхове с големината на котки. За времето, през което е бил в една килия с В., е видял два пъти да се пръска за инсекти и никога не са пръскани леглата. Твърди, че една сутрин се събудил, защото плъх му гризъл ухото. Ремонтирани са други килии, но тяхната – не. Било им казано, че нея няма да я ремонтират. В помещението има студена вода, но не и топла. Има ламарина, от която нищо не се вижда. Посочва, че когато на ищецът му ставало зле, е трябвало с часове да чука по вратата, за да бъде чути от надзирателите и да се окаже медицинска помощ.

Н. Й. Б., разпитан в същото открито съдебно заседание, казва, че е бил настанен заедно с ищеца в килия № 14 на З. С.. Посочва, че условията са като „С. и Г.“, абсолютно нечовешки. Килията била ремонтирана за последно преди 20 години. Разказва, че навсякъде в нея имало влага, мухъл, не можело да се мете подът, защото се ронел. Заливали го с вода, но през зимата тя можела да изсъхне. Потвърждава казаното от Г., че е имало само студена вода, но не и топла, както и че не е имало баня. Сочил, че в килията е имало плъхове, а пръскането срещу инсекти е извършвано един път на четири месеца, което е извършвано от фирма „Килъри“ (по спомен). Описва пръскането като неефективно, тъй като се пръска пода лека и го определя като „бутафорно“. Дава следното описание на килията, в която са били настанени 6 лица – „Килията е един коридор и кухненско помещение, обща баня и тоалетна. Кофите са пред банята, те са турски чинии.“. „Реалната площ, която беше е само коридора, между вишките и така наречената тоалетна, която беше част от килията, преградена с подръчни материали. Вратата беше от мукава. По – скоро нямаше врата, течението беше перманентно. Дограмата беше стара и имаше един пръст луфт. Зимно време условията бяха като навън“. Във връзка с начина на оказва на медицинска грижа, свидетелят посочва, че първо трябва да се тропа по врата, след което дежурният „старшина“ трябва да уведоми завеждащия, а той от своя страна прокурора, който да разреши. Дори и В. да получи пристъп била невъзможна навременната и адекватна грижа, защото тя щяла да пристигне 30 – 40 минути след подаването на сигнала.

По време на проведеното открито съдебно заседание на 18.05.2021 г. бяха разпитани и другите двама свидетели. К. Ш., служител на З. С. на длъжност младши експерт, командир на отделение, казва, че не може да посочи колко човека са били настанени в килията на В. през процесния период. Категорично заявява, че не може да знае всички килии, но в тях има тоалетна. Прави проверки в помещенията понякога и

когато му е наредено да съпровожда служителите на фирма „Килърите“. Не е чувал и не знае лишените от свобода да имат проблем с инсекти, както и че той лично не е имал такъв и не си е носил къщи, но е чувал, че е имало оплаквания. Изрично посочва, че е бил заедно с фирмата три пъти за десет години. Обяснява, че се пръска цялото помещение като обем, легла, под, стени, тавани и ако искат някои си дават дрехите, одеялата и възглавниците. Във връзка с хигиената в килиите, свидетелят казва, че служител на затвора, когато минава на проверка гледа дали спалното помещение е коректно, дали е почистено, дали е леко изчистено, хигиена, но това не е приоритетно на охранителния състав, а на лишените от свобода. Не е сигурен, но мисли, че в закона има член, ако не поддържат хигиена да носят отговорност, но не знае дали има някой наказан за това. При влошаване на здравословното състояние на някой от лишените от свобода се отивало при постовия на групата, за да се съобщи за проблема и той сигнализирал на командира, офицера и се взима съответното решение. След вечерна проверка в 20, 30 часа при влошено здраве, лишените от свобода трябва да тропат по вратата на килията, за да бъдат чути от надзорния състав. Свидателят не може да каже дали прозорецът на спалното помещение на В. е запущен с ламарина. За това обстоятелство трябвало да се подаде нарочен сигнал

Свидателят П. Г. Н. е служител на фирма „Килърите“ на длъжност дезинфектор. И като такъв е извършвал обработка на помещенията в З. С.. Същият посочва, че обработката на помещенията по принцип е сложна, защото в тях постоянно живеят хора. Заявява, че е имало случаи на много лоша хигиена в килиите, както и такива, когато лишените от свобода са отказвали обработка, защото нямало вредители. Този свидетел потвърждава, че обработка се прави шест пъти годишно и отбелязва, че се е случвало да бъдат викани за извънредно пръскане. Допълнително посочва, че яйцата на дървениците и хлебарките се излюпват за около 3, 4 седмици, но ако е по – топло и бързо, като в тази връзка изказва мнение, че следва да бъдат обработвани помещенията по – често. Конкретизира, че за хлебарки се пръска подът по краищата, а за дървеници – леглата и завивките.

Показанията на свидетелите са подробни, последователни, логични и кореспондират с писмените доказателства по делото досежно условията в помещението и досежно здравословното състояние на ищеца, отразено в медицинската документация. Точно и последователно те споделят непосредствените си възприятия относно условията, в които се е намирал В. и неговото здравословно състояние през исковите периоди. Поради това, а и с оглед отсъствието на данни Г., Б., Н. и Ш. да се намират в съдебни спорове с ответника, съдът не намира

основания да не цени показанията им.

При така установената фактическа обстановка, като разгледа доводите в исковата молба и обсъди събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, Административен съд София град, I отделение, 8 състав направи следните правни изводи:

Предявените осъдителни искове са процесуално допустими – предявени са от активно легитимирана страна, която твърди, че е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в психически, физически и здравословен тормоз, стрес от зарази и неблагоприятни последици за здравето, влошаване на здравословното състояние, причинени от незаконосъобразни бездействия на служители на ответника, изразяващи се в неосигуряване на нормални битови и хигиенни условия в помещение № 14 и липса на адекватни медицински грижи във връзка със заболяванията на В., липсата на достатъчно светлина в килията, а именно: пренаселеност на помещението, лоши битови условия в него – лоши условия в килията – недостатъчна светлина, циментови стени без никаква мазилка, лошо състояние на санитарния възел, недостатъчна дезинсекция и дератизация

В съответствие с нормата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Тъй като имуществената отговорност по ЗИНЗС е обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността.

Фактическият състав на предявените искове с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС в разглеждания случай (с оглед фактическите твърдения на ищеца) включва в кумулативна даденост:

1. наличие на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС;
2. наличие на причинени на ищеца неимуществени вреди, състоящи се в психически, физически и здравословен тормоз, стрес от зарази и неблагоприятни последици за здравето, чувство на унижение и психическа репресия, страх за живота и здравето му;
3. причинна връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат;
4. размера на причинените вреди.

Деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл. 154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на осъществено

нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл.284, ал.1 ЗИНЗС. Доказването на настъпването на неимуществени вреди, за които нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС е въвела оборима презумпция, не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно. Тази оборима презумпция според настоящия съдебен състав се простира и върху третия елемент на фактическия състав на деликтната отговорност – причинна връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилите вредоносен резултат и това е така, доколкото нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС изисква доказване единствено на нарушение на чл.3 ЗИНЗС, за да се приеме настъпването на неимуществени вреди от това нарушение – „в случаите по ал. 1 настъпването на имуществените вреди се предполага до доказване на противното“.

В съответствие с чл.3, ал.1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. Ал.2 на същата норма предвижда, че за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Поддържаните от ищеца правопораждащи отговорността на ответника юридически факти попадат в хипотезата на чл. 3, ал.2 ЗИНЗС.

Относно първия иск – за обезщетяване на неимуществени вреди, причинени на ищеца в периода 13.06.2018 г. – 20.03.2019 г. от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника, изразяващо се в неосигуряване на нормални битови условия – липса на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца/, липса на топла вода, на подово покритие в килията, недостатъчна дезинсекция и дератизация:

Свидетелските показания, които няма основание да не бъдат ценени в тази им част, установиха, че килия № 14, в която се е намирал ищецът в исковия период, е пренаселена. Нейната площ, сочи ИСДВР Ч., е 23,85 кв. метра, в която се включва и повърхнината на сервизното помещение – 2 кв. метра и е предназначена за 6 души. Това означава, че на всеки от тях е отредена по около 3,5 кв. метра жилищна площ /без да се държи сметка за пространството, заемано от леглата/, което очертава недостиг на такава съобразно стандарта, установен в чл.43, ал.4

ЗИНЗС. Неслучайно водещото оплакване в исковата молба е именно от пренаселеност на помещението и същото се установява по несъмнен начин от показанията на свидетелите Г. и Б.. От значение за спора е и пропускът на ответника да посочи доказателства за параметрите на прозорците на килията с оглед преценка достатъчно ли светлина достига до вътрешността ѝ. Самата пренаселеност на помещението сочи на недостатъчна естествена вентилация и оскъдна дневна светлина за всеки осъден/ задържан. А основният ремонт на килиите от групата, извършван в периода м.02-м.07.2020г. е не само индичия, а доказателство за необходимостта от такъв и подкрепя споделеното от Б., че подът на килията постоянно се рони и е негоден за хигиенизиране. Последното действително е в тежест на лишените от свобода, но едва ли би могло да се извърши при компрометирано или липсващо подово покритие, подлежащо на почистване с осигуряваните от администрацията на затвора препарати.

Опровергава се от свидетелските показания и записаното в справките на ИСДВР Ч., че в санитарните възли на помещенията в 11-та група е осигурена постоянно течаща топла и студена вода.

Установи се наред с изложеното, че въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция, дезинсекция и дератизация /протоколи от 23.03.2018 г., 28.05.2018 г., 26.07.2018 г., 28.11.2018 г., 30.01.2019 г. и 28.03.2019 г., сочещи, че такава е извършвана веднъж на два месеца, но и по - често през летния период/, същите не са били достатъчно ефективни и ефикасни с оглед установеното от св. Г., Б. и Н. наличие на хлебарки и дървеници, които причиняват ухапвания. Съдът намира за частично неизпълнено от ответника изискването за хуманно и неунизително отношение, обективизирано чрез ненадлежно осигуряване на изискванията за благоприятни санитарно-битови условия.

По силата на чл.84, ал.2, т.3 ЗИНЗС лишените от свобода, които нямат собствени дрехи и обувки, имат право на безплатно облекло и обувки, подходящи за съответния сезон, по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието. Като фактическо основание на предявения иск непредоставянето на облекло и обувки е въведено от В. с молба-уточнение от 21.02.2020г. Но той не твърди, че не разполага със собствени дрехи и обувки, което би обусловило правото му да се ползва от безплатни такива. Данни в тази насока не съдържат и показанията на двамата свидетели – никой от тях не сочи В. да не разполага с облекло и обувки. Поради това съдът приема, че не е установено бездействие на затворническата администрация по чл.84, ал.2, т.3 ЗИНЗС.

При този анализ съдът приема, че искът е частично основателен и ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са резултат от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унизително отношение. Несъмнено пренаселеността на килиите, недостатъчното тяхно

осветление, лошото тяхно състояние /ронещо се подово покритие/, недостатъчното обезпаразитяване са от естество да причинят емоционален стрес, безпокойство, чувство на унижение и безизходица – неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Законодателят приема, че поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Ноторно известно е, че пренаселеността, недостатъчната дезинсекция и наличието на дървеници кореспондират на понятието „нечовешко“ и „унизително“ отношение, като превишават целите на изтърпяване на наказанието. Налице е причинна връзка между частичното бездействие и неимуществените вреди. Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породява у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство.

В практиката на ВКС по приложението на чл.2 ЗОДОВ е възприето разбирането, че „ищецът по иск с правно основание чл. 2 ЗОДОВ може да претендира обезщетение за обичайните неимуществени вреди от незаконно наказателно преследване, без да ги описва подробно в исковата молба. Тогава не са нужни формални, външни доказателства за установяване на тези обичайки вреди, тъй като те настъпват винаги в резултат от наказателното производство. В този случай размерът на обезщетението следва да се определи според стандарта на живот, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия. Когато ищецът претендира вреди над обичайните, които са обусловени от конкретни, специфични обстоятелства, той следва да ги посочи в исковата молба и безспорно да ги докаже. Съдът на свой ред трябва да се мотивира защо присъжда обезщетение над обичайния размер. В този смисъл е приложимата практика на ВКС, отразена в решение № 480 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г. на IV Г. О. на ВКС и № 165 от 16.06.2015 г. по гр. д. № 288/2015 г. на Трето ГО на ВКС.

Размерът на дължимото обезщетение следва да бъде определен в съответствие с чл.52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне на паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който частично незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане на икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото „Н. и други срещу България“, съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията на справедливо обезщетение, определени

от ЕСПЧ по силата на чл.41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 ЕКПЧОС, като най - важният фактор за оценка на претърпените вреди.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл.3, ал.1 вр. ал.2 ЗИНЗС; периода на исковата претенция /времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство – малко повече от 4 месеца, защото по делото се установи, че същият е бил настанен в килия № 14 на 11 група в З. С. на 29.11.2018 г./; предвид характера и невисокия интензитет на породените негативни вътрешни изживявания и при прилагане на чл.284, ал.2 ЗИНЗС съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 430 лв., заедно със законната лихва от датата на исковата молба, от когато ответникът се счита за поканен – чл.84 ЗЗД. В останалата част над 430 лв. до общия предявен размер от 50 000 лв. искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

Предвид частичната основателността на главния иск, основателна е акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава единствено върху уважения размера на главницата от 430 лева за периода 20.03.2019 г. до окончателното изплащане на дължимото.

По отношение на исковата претенция относно здравословното състояние на ищеца за периода 13.06.2018 г. – 20.03.2019 г. поради липса на адекватни медицински грижи във връзка със заболяванията на В. - сърдечни кризи, страх, чувство на несигурност, отказ на лечение от стоматолог, настоящият съдебен състав приема за неоснователна.

Здравословното състояние на ищеца към началото на исковия период се установява от Експертно решение на ТЕЛК при IV-та МБАЛ С. ЕАД с дата 6.11.2018г., с което му е определена трайно намалена работоспособност 30% при водеща диагноза неинсулинозависим захарен диабет, общо заболяване захарен диабет тип II. Диабетна полиневропатия с противопоказания тежък физически труд, простудни фактори, нощен труд. Че ищецът страда и от артериална хипертония, свидетелства епикризата за престоя му в СБАЛПС в периода 10.09.2018г. – 3.10.2018г., когато е лекуван и от алергичен конюнктивит. Вписванията в амбулаторния журнал сочат, че е третирано изгаряне на лява предмишница /м.02. – м.04.2019г./, на 21.02.2019г. е бил с висока температура и му е предоставен антибиотикът Оспамокс, както и

Парацетамол и витамин Б комплекс. В периода 25-28.02.2019г. ищецът е лекуван в Урологичната клиника на МИ – МВР поради конкремент и киста в левия бъбрек.

Медицинската документация, приета по делото, обобщена в изготвени от директора на медицинския център в З. С. и от лекар-ординатор в същия център справки, установява положени от администрацията на затвора С. медицински грижи както по отношение на заболяванията, от които страда В. /захарен диабет, артериална хипертония/ преди началото на исковия период, така и по повод конкретни негови здравословни оплаквания. Не се установява той да е бил в състояние на неотложна необходимост от медицинска помощ/консултация, която да не му е оказана. В тази насока съдът цени и показанията на св. Б., който е категоричен, че ищецът е посещаван в килията от медицински специалисти извън работното време на медицинския център.

Въз основа на изложеното съдът приема за недоказано бездействие на администрацията на затвора С. да осигури на В. съответстващи на неговото здравословно състояние медицински грижи. Установи се, че той е лекуван във външно лечебно заведение /МИ при МВР/, че е посещавал често медицинския център, където е лекуван според потвърдените при преглед симптоми и дори че е посещаван от медицински специалист извън работното време на медицинския център, респ. по спешност.

По силата на чл.286, ал.2 ЗИНЗС разноските в производството се присъждат на ответника единствено ако искът бъде изцяло отхвърлен. Касае се за специална норма, дерогираща общото правило на чл.78, ал.8 ГПК вр. чл.144 АПК и чл.143 АПК (определение по адм. дело № 13715/ 2018г. на ВАС). С оглед на изложеното независимо от частичното отхвърляне на всеки от исковете искането на ответника за присъждане на разноски е неоснователно.

По изложените съображения Административен съд София - град, III отделение, 8 - ми състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на Х. Л. В., изтърпяващ наказание в З. С., обезщетение за неимуществени вреди в размер на 430 /четиристотин и тридесет / лева за периода 29.11.2018 г. – 20.03.2019 г. от поставянето му в нечовешки условия в З. С., 11 група, килия № 14 – пренаселеност на помещението, липса на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца, която затваря достъпа/, недостатъчно изкуствено осветление, липса на топла вода, килията е без подово покритие, недостатъчна дезинсекция и дератизация

ОТХВЪРЛЯ иска в частта над 430 лв. до 50 000 лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок, считано от съобщението и получаване на преписи от него от страните.

СЪДИЯ: